

DOPRAVKA

MARKÉTINO DOBRODRUŽSTVÍ SE ZEBROU

Hra obsahuje:

1 herní plán

120 karet tří kategorií (Odpověz, Hledej, Předved)

1 přesýpací hodiny (40 sekund)

4 figurky

V týmové hře Dopravka se stáváte účastníky silničního provozu, kteří projíždí a prochází městečkem Střeštěnovem a snaží se jako první dorazit do cíle. Musí při tom prokázat nejen svůj um, ale i znalosti dopravních předpisů, zákonů a pravidel bezpečného chování v silničním provozu.

Obsah:

Pravidla hry	2
Dopravní značení	8
Metodické pokyny k dopravní výchově	12
O projektu	23

Příprava hry pro čtyři hráče

PRAVIDLA HRY

Cíl hry:

Cílem týmu je dostat svou figurku na cílové pole jako první.

Příprava hry:

Doprostřed stolu rozložte herní plán s mapou města Střešřetěnova.

Karty rozdělte podle kategorií (Odpověz, Hledej, Předved), jednotlivé balíčky zamíchejte a položte je poblíž herního plánu obrázkem (rubem) nahoru.

Rozdělte hráče do týmů. Každý tým by měl mít minimálně dva hráče. Variantu pro dva a tři hráče naleznete v pravidlech na straně 7.

Každý tým si vybere svou barvu figurky představující účastníka silničního provozu, a umístí ji na jedno ze dvou polí na herním plánu, které je označeno touto barvou. Úkolem týmu je dostat svou figurku na druhé pole téže barvy jako první.

Průběh hry:

Hru začíná tým s hráčem, který jel naposledy na kole nebo s tím nejmladším.

Týmy se v tazích pravidelně střídají po směru hodinových ručiček.

Když je tým na řadě, vybere si jednu ze tří kategorií a snaží se splnit zadaný úkol (viz Kategorie, str. 3). Pokud se mu to podaří, posune svou figurku o tolik polí, jaká je bodová hodnota na rubu karty dané kategorie a kartu si vezme k sobě. Položí ji před sebe obrázkem a názvem kategorie nahoru. Pokud se mu to nepovede, zůstává stát se svou figurkou na místě a kartu s úkolem vrátí do spodu příslušného balíčku.

Na splnění úkolu má tým 40 sekund. K měření času použijte přesýpací hodiny.

Cestu si tým může vybírat libovolně. Posun figurkou v každém tahu je však vždy možný pouze jedním směrem.

Figurka nikdy nesmí zůstat stát na křižovatce (políčka označená tmavě šedou barvou). Je tedy třeba plánovat cestu a úkoly dopředu tak, aby se vám to nestalo. Pokud by pohyb figurky měl skončit na křižovatce, zastaví se na políčku před ní.

Na jednom poli smí stát více figurek.

Do cílového pole není třeba dojet přesně. Do cíle se figurka dostane i v případě, že smí postoupit o více polí, než potřebuje.

Při výběru kategorie platí, že tým musí vždy úspěšně splnit úkoly ze všech tří kategorií, než si bude vybírat nový úkol z kategorie, kterou už splnil.

Příklad: K zapamatování vám slouží karty splněných úkolů, které máte u sebe. Pokud například máte splněný úkol z karet Předved' a Odpověz, musíte ve svém dalším tahu plnit úkol z kategorie Hledej.

Jestliže hrajete s opravdu malými dětmi, můžete toto pravidlo vypustit.

Kategorie:

Odpověz

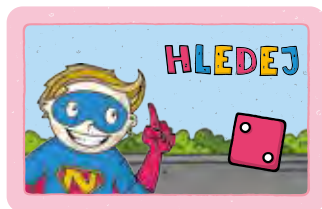

V případě, že si tým vybere tuto kategorii, vezme jeden z protihráčů vrchní kartu z balíčku Odpověz. Tým, který je na tahu, si pak vybere číslo od jedné do tří (bez toho, aby viděl otázky) a protihráč jim přečte vybranou otázku i se třemi možnostmi. Poté otočí přesýpací hodiny a hráči hádajícího týmu mají 40 sekund na to, aby vybrali jednu z možností. Během této doby mohou požádat o zopakování otázky či odpovědi, avšak dříve než uběhne stanovená doba, musí zvolit jednu z nabízených možností.

Pokud tým odpoví správně, posune svou figurku o tři pole libovolným směrem a kartu s otázkami si ponechá u sebe, nejlépe na stole obrázkem nahoru.

Pokud neodpoví nebo odpoví špatně, neposouvá se a kartu vrací dospodu balíčku Odpověz.

Hledej

Pokud si tým vybere tuto kategorii, vezme jeden z protihráčů vrchní kartu z balíčku Hledej. Tým, který je na tahu, si pak vybere číslo od jedné do tří a protihráč jim přečte, co mají na herním plánu hledat. Poté otočí přesýpací hodiny a hráči hledajícího týmu mají 40 sekund na to, aby našli to, co mají určeno.

Pokud se to hledajícímu týmu ve stanoveném čase podaří, posune svou figurku o dvě pole libovolným směrem a kartu si ponechá u sebe, nejlépe na stole obrázkem nahoru.

Pokud neodpoví nebo odpoví špatně, neposouvá se a kartu vrací dospodu balíčku Hledej.

V KATEGORII HLEDEJ budete odhalovat postavy či místa na herním plánu. Červené auto poznáte snadno, ale dokážete správně určit, kdo všechno patří mezi chodce? Nebo poznat, kdo porušuje pravidla silničního provozu? Pokud si budete chtít ověřit správnost svojí odpovědi, poslouží vám k tomu následující přehled.

Všichni, kteří se v silničním provozu vyskytují jsou účastníci silničního provozu. Musí se chovat bezpečně, ohleduplně a podle pravidel. Pravidla rozlišujeme pro různé druhy účastníků. Základní dělení (typy) naleznete ve Slovníku pojmů (viz strana 12). V kategorii Hledej pracujete zejména s chodci, cyklisty (resp. řidiči nemotorových vozidel) a motorovými vozidly (případně řidiči motorových vozidel).

Chodec je osoba pěší, osoba, která vede psa, táhne saně, kočár, vozík do šíře 600 mm, osoba na kolečkových bruslích, skateboardu či obdobném sportovním vybavení (nepatří sem koloběžka či segway), lyžař, osoba na invalidním vozíku, osoba, která vede jízdní kolo nebo motocykl o objemu válců do 50 cm³.

Cyklista je osoba na jízdním kole, koloběžce, elektrokole (omezeno výkonem 250 W a rychlostí dopomoci 25 km/h), případně i elektrokoloběžce (za splnění aktuálních technických podmínek).

Dopravní prostředky dělíme na jednostopé a dvoustopé. Jednostopá vozidla jsou motocykly a například jízdní kolo nebo koloběžka. Dvoustopá vozidla jsou osobní automobily, nákladní vozidla nebo autobus.

Pro úplnost v následujících bodech uvádíme zejména nesprávně se chovající účastníky silničního provozu včetně krátkého vysvětlení.

Chovají se účastníci podle pravidel?

Nebezpečný chodec

Na skateboardu je bezpečnější se pohybovat po chodníku, ale nesmí být ohroženi pěší chodci.

Nebezpečný cyklista

Nepoužívá ochrannou přilbu, která je do 18 let povinná, následně doporučená.

Autobus

Nejede ve svém jízdním pruhu, jede v protisměru, porušuje pravidla. Poznáte to podle směru svícení zadních světel.

Dodávka

Nejede ve svém jízdním pruhu, jede v protisměru a porušuje pravidla.

Nebezpečný motocyklista

Jede v pěší zóně a porušuje pravidla.

Nebezpečný cyklista

Jede v pěší zóně a nemá ochrannou přilbu, čímž porušuje pravidla. Osoba na koloběžce je cyklista.

Přírodní nesmysl

Sněhulák by na trávě roztál.

Nebezpečný cyklista

Jede na chodníku a nemá ochrannou přilbu, čímž porušuje pravidla.

Nebezpečný cyklista

Na společné stezce pro chodce a cyklisty jede ve svém směru vlevo, tím porušuje pravidla.

Nebezpečný spouštěcí
Vystupuje z vozidla směrem do vozovky v křižovatce.

Nebezpečný chodec
Dívá se při přecházení do telefonu. Nazývá se též smombie.

Nebezpečný chodec (senior)
Nerespektuje signalizační zařízení na železničním přejezdu čímž porušuje pravidla.

Nebezpečný chodec
Hra je v blízkosti provozu nebezpečná.

Autobus
Nejede ve svém jízdním pruhu, jede protisměru. Poznáte to podle směru svícení zadních světel.

Nebezpečný chodec
Hledí při chůzi do telefonu, jinak přezdívaný smombie.

Nebezpečný cyklista
Jede na chodníku čímž porušuje pravidla. Osoba na koloběžce je cyklistou.

Nebezpečný chodec
Nevyužívá chodníku, který je k dispozici, porušuje pravidla.

Nebezpečný motocyklista
Jede ve směru zákazu vjezdu všech motorových vozidel, porušuje pravidla.

Nebezpečný chodec
Hraje si/leze na zábradlí.

Nebezpečný chodec
Pohybuje se na přechodu pro chodce po špatné straně vlevo.

Nebezpečný chodec
Chová se neukázněně na přechodu pro chodce.

Nebezpečný chodec
Má během přecházení sluchátka na uších, jinak přezdívaný smombie.

Nebezpečný chodec
Přechází komunikaci mimo přechod v blízkosti přechodu pro chodce, tím porušuje pravidla.

Nebezpečný chodec
Přechází přechod na signál Stůj! Pokud však započal přecházení na zelený signál Volno, musí po změně barevných signálů přecházení dokončit.

Nebezpečný chodec
I na skateboradu se doporučuje používat ochrannou přilbu.

Dopravní policista
Poznáte jej podle uniformy, v teplých dnech nosí bílou košili.

Nehodaček
Hrdina Střeštěnova, který učí děti dopravní výchovu a snaží se minimalizovat dopravní nehody.

Bezpečný chodec
Nevidomý s bílou holí.

Bezpečný chodec (senior)

Najdeš všechna místa a zvláštní objekty?

1) historická radnice, 2) kašna, 3) socha, 4) kostel, 5) hřbitov, 6) autozmrzlinářství, 7) jablka, 8) železniční přejezd se závorami, 9) ordinace zubaře, 10) divadlo, 11) železniční přejezd bez závor.

Silniční provoz je plný dopravních značek. Oznamují nám, jak se v místě máme chovat, jaká nebezpečí můžeme očekávat. Dopravní značky mají svá dělení, přesné názvosloví i význam.

V následující tabulce (*strana 8*) je přehled **dopravního značení**, které se nachází na herním plánu.

Silniční provoz je rozsáhlý prostor na pozemních komunikacích. Co všechno jsou pozemní komunikace? Nejen silnice a chodníky, ale také stezky, parkoviště, obytné zóny či polní cesty. Základní dělení (typy) naleznete ve **Slovníku pojmů** (viz *strana 12*).

V naší hře je několik druhů komunikací. Na herním plánu jsou tři zóny – zóna pěší v historické části Střeštnova, zóna se sníženou rychlostí, tzv. „Zóna 30“ v blízkosti školy, obytné části města a sdílená zóna v pravé části herního plánu. Dále jsou zde místní komunikace IV. třídy (chodník, stezka pro chodce a cyklisty společná) a další místní komunikace vyšších tříd. Není zde dálnice a silnice pro motorová vozidla.

Jedním z úkolů je najít vhodná (bezpečná) nebo nevhodná (nebezpečná) místa pro přecházení. Řešení je celá řada. Obecně však lze říci, že **mezi vhodná místa patří**: Přechod pro chodce se světelnou signalizací, Přechod pro chodce, Místo pro přecházení, místo s dostatečným rozhledovým poměrem. Dále například podchod či nadchod. Naopak **mezi nevhodná místa patří**: místo s nedostatečným rozhledem (například v zatáčce), mezi řadou zaparkovaných vozidel. Zakázáno je přecházet v křižovatce nebo v místě takovém, pokud je k dispozici Přechod pro chodce blíže než 50 m.

Předved'

Pokud si tým vybere tuto kategorii, vezme si jeden z hráčů tohoto týmu vrchní kartu z balíčku Předved' a skrytě se na ni podívá. Zbývající hráči v týmu se pak dohodnou, zda chtějí hádat jednoduché nebo těžké heslo. Hráč, který předvádí, si následně vybere jedno ze dvou hesel určené obtížnosti (1 a 2 jsou lehká, 3 a 4 těžká hesla).

Poté otočí přesýpací hodiny a hráč, který předvádí, má 40 sekund na to, aby pomocí pantomimy předvedl spoluhráčům vybrané slovo (slovní spojení). Hádačící mohou libovolně vykřikovat, co je napadne. Hráč, který předvádí, musí celou dobu mlčet. Heslo by měli uhodnout

přesně tak, jak je napsané na kartě.

Když se hádačícímu týmu ve stanoveném čase podaří poznat předváděné heslo, posune svou figurku o dvě pole (pokud si vybral lehčí) nebo dokonce o čtyři pole (pokud vybral těžší) libovolným směrem a kartu si dá před sebe rubem nahoru.

Pokud se jim heslo nepodaří uhodnout, neposouvají figurku a kartu vrací dospodu balíčku Předved'.

Upozornění: hesla v těžší variantě opravdu nejsou jednoduchá, pokud hrajete s menšími dětmi, doporučujeme hrát pouze s lehkými (prvními dvěma) hesly na kartách Předved'.

Konec hry:

V okamžiku, kdy jeden z týmů dostane svou figurku na cílové pole, dohrají ostatní hráči kolo tak, aby měly všechny týmy stejný počet tahů.

Všichni hráči, jejichž figurka se dostala do cíle, vítězí!

Varianta pro dva a tři hráče:

V této variantě hry hrajte jen s kartami Odpověz a Hledej. Každý hráč představuje jednočlenný tým.

Jak si hru co nejlépe užít?

Hra je určená hlavně rodinám s dětmi, ale dá se velmi dobře využít i ve větších kolektivech, jako jsou školní třídy, družiny nebo volnočasové kroužky. Hlavním cílem hry je společně se pobavit a naučit se základy bezpečného chování v silničním provozu. Zvláště pokud budete hrát s menšími dětmi, dejte jim dost prostoru, aby samy přišly na správnou odpověď a využijte podněty ze hry k tomu, abyste jim pomohli zorientovat se ve spleti dopravních pravidel. Klidně odložte přesýpací hodiny a dopřejte si víc času.

Dopravní značení (označení vychází z vyhlášky č. 294/2015 Sb.)

VÝSTRAŽNÉ DOPRAVNÍ ZNAČKY

A 28

Železniční přejezd se závorami

Upozorňuje na železniční přejezd vybavený závorami.

A 32a

Výstražný kříž pro železniční přejezd jednokolejný

Upozorňuje na jednokolejný železniční přejezd.

ZNAČKY UPRAVUJÍCÍ PŘEDNOST

P 2

Hlavní pozemní komunikace

Označuje zejména v obci hlavní pozemní komunikaci v nejbližší křižovatce nebo uvnitř rozsáhlé nebo složitější křižovatky.

P 4

Dej přednost v jízdě!

Označuje vedlejší pozemní komunikaci. lze použít i uvnitř větší nebo složitější křižovatky nebo na místě, kde se řidiči přikazuje, opakuje nebo zdůrazňuje povinnost dát přednost v jízdě.

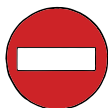

P 6

Stůj, dej přednost v jízdě!

Přikazuje řidiči zastavit vozidlo na takovém místě, odkud má do křižovatky náležitý rozhled, a dát přednost v jízdě.

ZÁKAZOVÉ ZNAČKY

B 2

Zákaz vjezdu všech vozidel

Zakazuje vjezd všem druhům vozidel na jednosměrnou pozemní komunikaci, v níž je provoz veden opačným směrem.

B 8

Zákaz vjezdu jízdních kol

Zakazuje vjezd cyklistům a jízdu na jízdním kole. Vedení jízdního kola cyklistou je povoleno.

B 28

Zákaz zastavení

Zakazuje zastavení nebo stání, tj. uvedení vozidla do klidu, kromě případů vyvolaných okolnostmi v provozu na pozemních komunikacích jako je např. stojící kolona vozidel apod.

PŘÍKAZOVÉ ZNAČKY

C 1

Kruhový objezd

Přikazuje jízdu po křižovatce s kruhovým objezdem ve směru šipek na značce zobrazených. Je-li značka doplněna značkou „Dej přednost v jízdě!“ nebo „Stůj, dej přednost v jízdě!“, musí řidič vjíždějící na kruhový objezd dát přednost v jízdě vozidlům jedoucím po kruhovém objezdu.

C 2b

Přikázaný směr jízdy vpravo

Přikazuje jízdu ve směru vpravo.

C 9a

Stezka pro chodce a cyklisty společná

Přikazuje chodcům a cyklistům užít v daném směru takto označeného společného pruhu nebo stezky. Stezku pro chodce a cyklisty smí užít také osoba jedoucí na osobním přepravniku. Chodci a cyklisté se nesmějí navzájem ohrozit. Chodci se pohybují vlevo, cyklisté jezdí vpravo.

C 9b

Konec stezky pro chodce a cyklisty společné

Ukončuje platnost značky „Stezka pro chodce a cyklisty společná“.

INFORMATIVNÍ ZNAČKY

1. Zónové

IZ 4a

Obec

Označuje začátek území, kde platí pravidla pro provoz v obci a informuje o názvu obce.

IZ 4b

Konec obce

Označuje konec obce.

IZ 6a

Pěší zóna

Označuje oblast, zejména část obce, kde kromě obecných pravidel provozu na pozemních komunikacích platí zvláštní pravidla pro provoz v pěší zóně.

Ve spodní části značky se vyznačuje vhodným nápisem nebo symbolem, kterým vozidlům je vjezd do této oblasti povolen a popřípadě v jaké době.

IZ 6b

Konec pěší zóny

Označuje konec pěší zóny. Značka může být při výjezdu z obytné zóny umístěna i jen po levé straně vozovky z opačné strany značky „Pěší zóna“.

IZ 10a

Sdílená zóna

Označuje oblast, kde kromě obecných pravidel provozu na pozemních komunikacích platí zvláštní pravidla pro provoz ve sdílené zóně. Například maximální povolená rychlost 20 km/h, vždy přednost tramvaje, možnost využít chodci či cyklisty celou šířku vozovky.

IZ 10b

Konec sdílené zóny

Označuje konec sdílené zóny. Značka může být při výjezdu ze sdílené zóny umístěna i jen po levé straně vozovky z opačné strany značky „Sdílená zóna“.

IZ 8a

Zóna s dopravním omezením

Označuje oblast, zejména část obce, kde platí maximální povolená rychlost 30 km/h, pokud místní úpravou provozu na pozemních komunikacích uvnitř oblasti není stanoveno jinak. Tato zónová dopravní značka má charakter zákazové dopravní značky.

IZ 8b

Konec zóny s dopravním omezením

Označuje konec oblasti, kde platí výstraha, zákaz, omezení nebo příkaz vyplývající z příslušné značky „Zóna s dopravním omezením“.

2. Provozní

IP 4b

Jednosměrný provoz

Označuje směr jízdy vozidel na jednosměrné pozemní komunikaci.

IP 6

Přechod pro chodce

Označuje přechod pro chodce vyznačený vodorovnou značkou „Přechod pro chodce“, a to zejména mimo křižovatku.

IP 10a

Slepá pozemní komunikace

Označuje pozemní komunikaci, která dále končí nebo po které nelze dále pokračovat v jízdě.

IP 11a

Parkoviště

Označuje místo, kde je dovoleno zastavení a stání. Na značce nebo dodatkové tabulce může být vyznačen způsob stání na parkovišti nebo druh vozidla, pro které je parkoviště určeno.

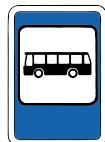
3. Jiné

IJ 2

Nemocnice

Označuje nejbližší nemocnici, popřípadě směr nebo vzdálenost k ní.

IJ 4c

Zastávka autobusu

Označuje začátek zastávky autobusu.

DODATKOVÉ TABULKY

E 2b

Tvar křižovatky

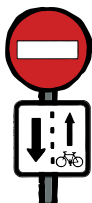
Vyznačuje skutečný tvar křižovatky a upřesňuje, která komunikace je hlavní a která vedlejší.

E 12a

Jízda cyklistů v protisměru

Tabulka v případě, že je umístěna pod značkou „Jednosměrný provoz“, informuje řidiče o tom, že v protisměru je povolena jízda cyklistů. Těto skutečnosti musí řidič přizpůsobit své chování, zejména stanovenou mu povinnost neohrozit ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích (cyklisty).

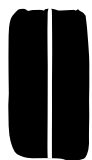
E 12b

Vjezd cyklistů v protisměru povolen

Tabulka v případě, že je umístěna pod značkou „Zákaz vjezdu všech vozidel“, povoluje vjezd cyklistů v protisměru do jednosměrné pozemní komunikace.

VODOROVNÉ DOPRAVNÍ ZNAČKY

1. Podélné čáry

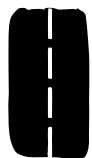
V 1

Podélná čára souvislá

Značka se používá zejména k oddělení jízdních pruhů s protisměrným provozem, k oddělení části řadících pruhů a k oddělení části odbočovacího nebo připojovacího pruhu od průběžného pruhu.

Slouží-li značka k oddělení jízdních pruhů s protisměrným provozem, musí řidič jet vpravo od této značky.

Značku je zakázáno přejíždět nebo ji nákladem přesahovat, pokud to není nutné k objíždění, předjíždění cyklisty, odbočování na místo ležící mimo pozemní komunikaci nebo vjíždění na pozemní komunikaci z místa ležícího mimo pozemní komunikaci.

V 2b

Podélná čára přerušovaná

Značka se používá k vyznačení a oddělení jízdních pruhů v úseku, kde čára přerušovaná přechází v čáru souvislou nebo k upozornění na místo vyžadující zvýšenou pozornost (zatáčka, křižovatka apod.).

Značku lze přejíždět při dodržení příslušných ustanovení vyplývajících z obecné úpravy provozu na pozemních komunikacích.

Značka se provádí s mezerami stejné nebo poloviční délky než délka úsečků.

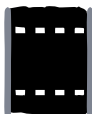
2. Příčné čáry

V 7a

Přechod pro chodce

Vyznačuje místo určené pro přechod chodců přes pozemní komunikaci. Pro chodce NEPLATÍ ABSOLUTNÍ PŘEDNOST!

V 7b

Místo pro přecházení

Vyznačuje místo uzpůsobené pro přecházení chodců přes pozemní komunikaci.

Řidič vozidla nesmí chodce přecházejícího pozemní komunikaci v místě pro přecházení ohrozit.

Před vstupem na vozovku se chodec musí přesvědčit, zdali může vozovku přejít, aniž by ohrozil sebe nebo ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Chodec smí přecházet vozovku, jen pokud s ohledem na vzdálenost a rychlost jízdy přijíždějících vozidel nedonutí jejich řidiče k náhlé změně směru nebo rychlosti jízdy.

3. Označení stání a parkovišť

V 10c

Stání šikmé

Vyznačuje dovolené zastavení a stání a popřípadě stanovuje způsob stání ve vztahu k okraji pozemní komunikace. Při stání nesmí vozidlo svým obrysem nebo nákladem přesahovat do vozovky vyznačenou plochu.

4. Ostatní vodorovné dopravní značky

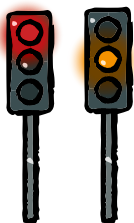

V 19

Prostor pro cyklisty

Vyznačuje prostor určený pro cyklisty čekající na světelný signál „Volno“.

SVĚTELNÉ SIGNÁLY

S 1

Tříbarevná soustava s plnými signály

Signál s červeným světlem „Stůj!“

Signál znamená pro řidiče povinnost zastavit vozidlo před dopravní značkou „Příčná čára souvislá“, „Příčná čára souvislá se symbolem Dej přednost v jízdě!“ a „Příčná čára souvislá s nápisem STOP“, a kde taková dopravní značka není, před světelným signalizačním zařízením (semaforem).

Signál se žlutým světlem „Pozor!“

Signál znamená pro řidiče povinnost zastavit vozidlo před dopravní značkou „Příčná čára souvislá“, „Příčná čára souvislá se symbolem Dej přednost v jízdě!“ a „Příčná čára souvislá s nápisem STOP“, a kde taková dopravní značka není, před světelným signalizačním zařízením (semaforem).

Je-li však vozidlo při rozsvícení tohoto signálu již tak blízko, že by řidič nemohl vozidlo bezpečně zastavit, smí pokračovat v jízdě.

Svítlí-li světlo tohoto signálu přerušovaně, nejde o křižovatku s provozem řízeným světelnými signály.

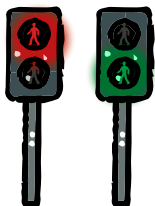
Tento signál se současně svítícím červeným světlem „Stůj!“ značí povinnost připravit se k jízdě.

Signál se zeleným světlem „Volno“

Signál znamená pro řidiče možnost pokračovat v jízdě, a dodrží-li ustanovení o odbočování, může odbočit vpravo nebo vlevo, přičemž musí dát přednost chodcům přecházejícím ve volném směru po přechodu pro chodce a cyklistům přejíždějícím ve volném směru po přejezdu pro cyklisty.

Svítlí-li signál „Signál pro opuštění křižovatky“ umístěný v protilehlém rohu křižovatky, neplatí pro odbočování vlevo povinnost dát přednost v jízdě protijedoucím motorovým i nemotorovým vozidlům, jezdcům na zvířeti, protijedoucím organizovaným útvarům chodců a průvodcům hnaných zvířat se zvířaty, tramvajím jedoucím v obou směrech a vozidlům jedoucím ve vyhrazeném jízdním pruhu, pro něž je tento jízdní pruh vyhrazen.

S 9

Dvoubarevná soustava se signály pro chodce

Signál pro chodce se znamením „Stůj!“

Signál zakazuje chodci vstupovat na vozovku.

Rozsvítí-li se signál „Signál pro chodce se znamením Stůj!“ v době, kdy se již chodec nachází na „Přechodu pro chodce“ nebo na vozovce v „Místě pro přecházení“, smí chodec dokončit přecházení.

Signál pro chodce se znamením „Volno“

Signál umožňuje chodci přejít vozovku.

S 14a

Dvě červená střídavě přerušovaná světla signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení

Řidič nesmí vjíždět na železniční přejezd, je-li dávana výstraha dvěma červenými střídavě přerušovanými světly signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení.

S 14b

Přerušované bílé světlo signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení

Svítlí-li přerušované bílé světlo signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení, neplatí pro řidiče povinnost nevjíždět na železniční přejezd v případech, že je již vidět nebo slyšet příjíždějící vlak nebo jiné drážní vozidlo nebo je-li slyšet jeho houkání nebo pískání.

Metodické pokyny k dopravní výchově

Každý z nás je téměř denně součástí silničního provozu, který je bohužel nevyzpytatelný. Aby na silnicích bylo bezpečno, musí být bezpečné komunikace, bezpečná vozidla, ale zejména bezpečné chování účastníků provozu. Lidský faktor je ten, který nese vinu za drtivou většinu dopravních nehod.

Na silnicích se střetávají chodci, cyklisté i motoristé všeho věku. Proto už od nejtělejšího dětství je třeba připravovat děti na bezpečný pohyb v silničním provozu. Aby tomu tak bylo, je zapotřebí znát aktuální pravidla silničního provozu, dodržovat zásady bezpečného pohybu v provozu, být ohleduplný, zodpovědný, tolerantní a umět předvídat dění.

Příprava na silniční provoz by měla pramenit v rodinách, ale je součástí i formálního vzdělávání. Nenahraditelné je zejména získávat pozitivní zkušenosti v bezpečném prostoru (například na dětském dopravním hřišti) nebo pod dohledem zodpovědného a staršího mentora (rodiče, sourozence, učitele, apod.).

Aby bylo řešení dopravně-bezpečnostních témat zajímavé a zábavné, jsou dostupné další formy prohlubování jak teoretických, tak praktických znalostí a dovedností. Proto je možné tradiční výuku okořenit právě rodinnou, zábavnou, ale zároveň edukativní deskovou hrou.

Jak na to?

Obecná pravidla herního systému vám jsou již známa. Naší společnou myšlenkou a cílem však je se u hry a soutěžení i něco naučit. A to je úkolem starších spoluhráčů (rodičů, prarodičů, pedagogů).

Ať už se jedná o kategorii Odpověz, Hledej nebo Předved', edukativní přesah hry nastává po odehrání úkolu. Ověřte u hráčů znalost pojmů, pravidel. Vysvětlete případné související pravidla či zásady, které vedou k bezpečnému pohybu na silnicích. Zkrátka

neukončete úkol postupem figurky vpřed, případně setrváním na místě, rozvířte diskusi a učte se společně.

Pokud byste si nebyli jistí v pravidlech a zásadách bezpečného pohybu v silničním provozu, připravili jsme pro vás základní shrnutí. Doporučujeme se do této části návodu podívat před začátkem hry. A to i vzhledem k tomu, že v zákonu o silničním provozu a souvisejících předpisech dochází často k úpravám. Ne všechna pravidla jsou stejná jako před 10 či 50 lety.

Základy pravidel a zásad bezpečného pohybu v silničním provozu

Právních předpisů zasahujících do provozu na pozemních komunikacích je celá řada. Tím základním je zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o silničním provozu“), ve kterém najdeme mimo jiné vlastní pravidla silničního provozu. A dále jeho prováděcí vyhláška č. 294/2015 Sb. provádějící pravidla provozu na pozemních komunikacích.

Slovník vybraných legislativních pojmů

- **účastník provozu na pozemních komunikacích** je každý, kdo se přímým způsobem účastní provozu na pozemních komunikacích,
- **řidič** – motorového vozidla, nemotorového vozidla (řídí jízdní kolo, koloběžku, tříkolku, ...), tramvaj, jezdec na zvířeti,

- **chodec** je i osoba, která tlačí nebo táhne sáňky, dětský kočárek, vozík pro invalidy nebo ruční vozík o celkové šířce nepřevyšující 600 mm, pohybuje se na lyžích, kolečkových bruslích nebo obdobném sportovním vybavení (např. skateboardu) anebo pomocí ručního nebo motorového vozíku pro invalidy, vede jízdní kolo, motocykl o objemu válců do 50 cm³, psa a podobně,
- **spolujezdec (přepravovaná osoba)** je osoba jedoucí s někým nebo konající jízdu s někým (spolujezdec ve vozidle, případně osoba sedící za řidičem motocyklu nebo neřídící osoba na tandemovém jízdním kole, ...),
- **vozidlo** může být motorové vozidlo (osobní, nákladní, autobus, motocykl, ...), nemotorové vozidlo (jízdní kolo, přívěs, kolo-běžka, ...), tramvaj,
 - » **motorové vozidlo** je nekelejové vozidlo poháněné vlastní pohonnou jednotkou a trolejbus, (tramvaj není motorovým vozidlem, tvoří samostatný druh vozidla),
 - » **nemotorové vozidlo** je přípojně vozidlo a vozidlo pohybující se pomocí lidské nebo zvířecí síly, například jízdní kolo, ruční vozík nebo potahové vozidlo,
- **nesmět ohrozit** znamená povinnost počínat si tak, aby jinému účastníku provozu na pozemních komunikacích nevzniklo žádné nebezpečí, (nebezpečí vznikne, když se účastník provozu, kvůli chování jiného účastníka provozu ocitne v situaci, kdy mu hrozí dopravní nehoda, a aby se nehodě vyhnul, musí reagovat náhlým způsobem, tj. intenzivně brzdit, náhle změnit směr nebo rychlost jízdy – k ohrožení dojde například když chodec vběhne do vozovky před blížící se vozidlo, řidič vjede na dálnici náhle do vedlejšího jízdního pruhu, ...),
- **nesmět omezit** znamená povinnost počínat si tak, aby jinému účastníku provozu na pozemních komunikacích nebylo nijak překáženo, (účastník, který byl v silničním provozu omezen, musel změnit nebo přerušit chystaný jízdní úkon nebo chůzi, ale omezením nevznikla nutnost náhlé a bezprostřední reakce k odvrácení hrozícího nebezpečí – z přípojovacího pruhu se na dálnici zařadí vozidlo do průběžného, před řidiče, který je dostatečně daleko, ale přesto musí trochu zpomalit, ...),
- **stát** znamená uvést vozidlo do klidu na dobu dovolenou pro zastavení,
- **zastavit** znamená uvést vozidlo do klidu na dobu nezbytně nutnou k neprodlenému nastoupení nebo vystoupení přepravovaných osob anebo k neprodlenému naložení nebo složení nákladu, (vyjmenované úkony musí být provedeny bez prodlení, v co nejkratším možném čase, řidič je povinen neodkladně odstranit zastavené vozidlo, pokud to vyžaduje dopravní situace),
- **zastavit vozidlo** znamená přerušit jízdu z důvodu nezávislého na vůli řidiče, (reakce na vzniklou dopravní situaci, např. před přechodem pro chodce),
- **dát přednost v jízdě** znamená povinnost řidiče nezahájit jízdu nebo jízdní úkon nebo v nich nepokračovat, jestliže by řidič, který má přednost v jízdě, musel náhle změnit směr nebo rychlost jízdy,
- **krajnice** je část povrchu pozemní komunikace ležící mezi okrajem přilehlého jízdního pruhu a hranou koruny pozemní komunikace, skládá se zpravidla ze zpevněné a nezpevněné části, (jedná o bezpečnostní prostor u pozemní komunikace, po kterém mohou chodit chodci, kde se může odstavovat vozidlo v případě jeho poruchy, a nebo který slouží k vyhýbání vozidel v případě kolizních situací),
- **křižovatka** je místo, v němž se pozemní komunikace protínají nebo spojují, (za křižovatku se nepovažuje vyústění polní nebo lesní cesty nebo jiné účelové pozemní komunikace na jinou pozemní komunikaci, tj. neuplatňuje se zde pravidlo přednosti zprava),
- **hranice křižovatky** je místo vyznačené vodorovnou dopravní značkou „Příčná čára souvislá“, „Příčná čára souvislá se symbolem Dej přednost v jízdě!“ nebo „Příčná čára souvislá s nápisem STOP“; kde taková dopravní značka není, tvoří hranici křižovatky kolmice k ose vozovky v místě, kde pro křižovatku začíná zakřivení okraje vozovky,
- **přechod pro chodce** je místo na pozemní komunikaci určené pro přecházení chodců, vyznačené příslušnou dopravní značkou,

- **překážka provozu na pozemních komunikacích** je vše, co by mohlo ohrozit bezpečnost nebo plynulost provozu na pozemních komunikacích, například náklad, materiál nebo jiné předměty, vozidlo ponechané na pozemní komunikaci nebo závady ve sjízdnosti pozemní komunikace,
- **snížená viditelnost** je situace, kdy účastníci provozu na pozemních komunikacích dostatečně zřetelně nerozeznají jiná vozidla, osoby, zvířata nebo předměty na pozemní komunikaci, například od soumraku do svítání, za mlhy, sněžení, hustého deště nebo v tunelu,
- **zádržný bezpečnostní systém** je zařízení schválené podle zvláštního právního předpisu a určené k zajištění bezpečnosti přepravovaných osob; zádržným bezpečnostním systémem je bezpečnostní pás nebo dětský zádržný systém (dále jen „dětská autosedačka“),
- **dětská autosedačka** je zařízení schválené podle zvláštního právního předpisu určené k zajištění bezpečnosti přepravovaných dětí, jejichž tělesná hmotnost nepřevyšuje 36 kg a tělesná výška nepřevyšuje 150 cm,
- **přejezd pro cyklisty** je místo na pozemní komunikaci určené pro přejíždění cyklistů přes pozemní komunikaci vyznačené příslušnou dopravní značkou,
- **osobní technický prostředek** je osobní přepravník se samovyvažovacím zařízením, nebo obdobné zařízení,
- **pozemní komunikace** je dopravní cesta určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci. Nerozumí se jí jen silnice, chodníky, ale i dálnice, pěší zóny, účelové komunikace v lese, parkoviště, atd.,
 - » **dálnice** – určená pro rychlou dálkovou a mezistátní dopravu silničními motorovými vozidly,
 - » **silnice** – veřejně přístupná pozemní komunikace určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci,
 - » **místní komunikace** – veřejně přístupná pozemní komunikace, která slouží převážně místní dopravě na území obce,
 - » **účelová komunikace** – pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků,
- **povinná výbava automobilu** se skládá z autolékárničky, výstražného trojúhelníku, reflexní vesty pro řidiče a sady pro opravu pneumatiky nebo rezervního kola,
- **airbag** je „vzduchový“ vak, který po svém nafouknutí v případě kolize chrání tělo cestujících, není náhražkou bezpečnostních pásů, ale jejich doplňkem, během cca 40 ms se do té doby složený airbag nafoukne a zbrzdí cestujícího náraz, velmi krátce po aktivaci (pod 1 sekundu) se však airbag automaticky vyfoukne, v okamžiku aktivace vystřelen rychlostí kolem 300 km/h,
- **brzdná dráha** je součet reakční dráhy a dráhy potřebné k zastavení při daném zpomalení, brzdná dráha závisí na reakční době řidiče, odezvě brzd, na dané rychlosti a mnoho dalších faktorů, zejména pak stav vozovky (voda, sníh, led) a typ a stav pneumatik (letní, zimní, hloubka vzorku, tlak),
- **zorné pole řidiče** je výseč, ve kterém je v daném okamžiku řidič schopen vnímat objekty, pouze v jeho rozsahu vnímané informace mohou ovlivnit dopravní chování, při vzrůstající rychlosti se zorné pole (resp. úhel) zužuje,
- **pasivní prvky bezpečnosti** jsou brány vlastnosti a systémy vozidla minimalizující škody v průběhu dopravní nehody, patří sem například konstrukce karoserie, zádržný systém (pásky, dětské sedačky), airbagy, ecall, ad.,

- **aktivní prvky bezpečnosti** jsou systémy, technická zařízení a vlastnosti vozu, které pomáhají zabránit nebo předejít dopravním nehodám, patří sem například účinné brzdy, systémy ABS, ASR, detekce mrtvého úhlu, apod.,
- **integrováný záchranný systém (IZS)** je koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací, mezi složky IZS patří Hasičský záchranný sbor, Policie ČR, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, dále městské/obecní policie, Horská služba ČR, Český červený kříž, ad.,
- **hmotná škoda** je újma, kterou osoba (tzv. poškozený) utrpí na svém majetku nebo penězi ocenitelných majetkových právech v důsledku protiprávního jednání jiné osoby (tzv. škůdce), rozlišují se dvě složky škody: skutečná škoda a ušlý zisk, což je majetkový prospěch, jehož by poškozený jinak pravděpodobně dosáhl, nebýt škody,
- **výstražný trojúhelník** je pomůcka, která je součástí povinné výbavy motorového vozidla. Slouží k zajištění bezpečnosti provozu, například k označení místa dopravní nehody,
- **smombie** je označení pro nepozorného chodce, především tedy chodce používající mobilní zařízení, úplný název smartpho-ne-zombie,
- **MHD** je zkratka systému linek osobní veřejné dopravy určených k zajišťování dopravní obslužnosti na území města hromadnými dopravními prostředky,
- **dopravní nehoda** je událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu,
- **rychlostní limit** je závazná mezní hodnota rychlosti, která nesmí být překročena. Vztahuje se ke konkrétnímu druhu vozidla nebo ke konkrétnímu druhu silnice,
- **nepřiměřená rychlost** je rychlost vozidla nad mezní hodnotu, nemusí se jednat pouze o překročení rychlosti maximálně povolené, jedná se například o nepřizpůsobení stavu vozovky, klimatickým podmínkám, technickému stavu či hustotě provozu.

Chodec

Pravidla pro pohyb chodce v silničním provozu (§ 53 zákona o silničním provozu)

- Chodí se především po chodníku nebo stezce pro chodce. (Chodec, který nese předmět, kterým by mohl ohrozit provoz na chodníku, jde po pravé krajnici nebo pravém okraji vozovky).
- Jiní účastníci provozu na pozemních komunikacích než chodci nesmějí chodníku nebo stezky pro chodce užívat, pokud není v tomto zákoně stanoveno jinak (dopravní značkou může být umožněna jízda cyklisty po chodníku).
- Tam kde chodník není nebo je neschůdný, chodí se po levé krajnici, a kde není krajnice nebo je-li neschůdná, chodí se co nejbližší při levém okraji vozovky. Chodci smějí jít po krajnici nebo při okraji vozovky nejvýše dva vedle sebe. Při snížené viditelnosti, zvýšeném provozu na pozemních komunikacích nebo v nebezpečných a nepřehledných úsecích smějí jít chodci pouze za sebou.
- Na společné stezce pro chodce a cyklisty nesmí chodec ohrozit cyklistu.
- Na dělené stezce pro chodce a cyklisty, na které je oddělen pruh pro chodce a pruh pro cyklisty, musí chodec použít pouze pruh vyznačený pro chodce. Pruh vyznačený pro cyklisty může chodec užit pouze při obcházení, vcházení a vycházení ze stezky pro chodce a cyklisty; přitom nesmí ohrozit cyklisty jedoucí v pruhu vyznačeném pro cyklisty.

- Osoba pohybující se pomocí ručního nebo motorového vozíku pro invalidy nesmí na chodníku nebo na stezce pro chodce ohrozit ostatní chodce. Nemůže-li užít chodník, smí užít pravé krajnice nebo pravého okraje vozovky.
- Jízdní kolo nebo moped je možné vést po chodníku, ale nesmí tím být ohroženi ostatní chodci. Jinak je třeba je vést po pravé krajnici nebo pravém okraji vozovky.
- Osoba pohybující se na lyžích, kolečkových bruslích nebo obdobném sportovním vybavení nesmí na chodníku nebo na stezce pro chodce ohrozit ostatní chodce.
- Při chůzi mimo obec za snížené viditelnosti po krajnici nebo po okraji vozovky v místě, které není osvětleno veřejným osvětlením, musí mít chodec na sobě prvky z retroreflexního materiálu umístěné tak, aby byly viditelné pro ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích.

Pravidla pro přecházení vozovky (§ 54 zákona o silničním provozu)

- Chodec musí přecházet po těchto místech v případě, že jsou blíže než 50 metrů
 - » křižovatka s řízeným provozem,
 - » přechod pro chodce,
 - » místo pro přecházení vozovky,
 - » nadchod nebo podchod vyznačený dopravní značkou „Přechod pro chodce“, „Podchod nebo nadchod“.
- Na přechodu pro chodce se chodí vpravo.
- Vozovka se přechází vždy jen kolmo k její ose (nejkratší možnou cestou).
- Před přecházením se musí chodec rozhlédnout – vlevo -> vpravo -> vlevo. Měl by se pokusit navázat oční kontakt s příjezdějícími řidiči. Poté by se měl rozhlížet a věnovat plnou pozornost provozu po celou dobu přecházení.
- Chodec nesmí vstupovat na přechod pro chodce nebo na vozovku bezprostředně před blížícím se vozidlem (nesmí donutit řidiče příjezdějících vozidel k náhlé změně směru nebo rychlosti jízdy).
- Řidič vozidla nesmí chodce přecházejícího pozemní komunikaci v místě pro přecházení ohrozit.
- V místě pro přecházení před vstupem na vozovku se chodec musí přesvědčit, zdali může vozovku přejít, aniž by ohrozil sebe nebo ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Chodec smí přecházet vozovku, jen pokud s ohledem na vzdálenost a rychlost jízdy příjezdějících vozidel nedonutí jejich řidiče k náhlé změně směru nebo rychlosti jízdy.

- Chodec nesmí vstupovat do vozovky, pokud svítí červený signál. Rozsvítí-li se červený signál během přecházení vozovky, přecházení dokončí, nevrací se.
- Chodec musí dát přednost tramvaji a vozidlům s právem přednosti jízdy, a to i v případě, že na semaforu pro chodce svítí zelený signál.
- Chodec se nesmí na přechodu pro chodce nebo na vozovce bezdůvodně zastavovat nebo zdržovat.
- Nevidomý chodec signalizuje úmysl přejít vozovku mávnutím bílou slepeckou holí ve směru přecházení.
- Chodec nesmí přecházet železniční přejezd v případě, bliká-li červené signální světlo nebo jsou dole závory.

Útvar chodců, organizovaná skupina dětí (§ 56 zákona o silničním provozu)

- Útvarem chodců rozumíme mimo jiné i útvar školní mládeže, odpovídá za něj osoba starší 15 let. Pokud se pohybuje
 - » na chodníku – musí se pohybovat vpravo, nejvýše ve dvojstupu,
 - » na komunikaci – pohybuje se po pravé straně, v případě snížené viditelnosti musí být označen vpředu po obou stranách bílým, vzadu po obou stranách červeným světlem.
- Organizovaná skupina dětí, které dosud nepodléhají povinné školní docházce, se řídí pravidly chodců, tzn.
 - » na chodníku – musí se pohybovat po chodníku nebo stezkách pro chodce, maximálně však dvě děti vedle sebe,
 - » na komunikaci – jako chodci, pohybují se vlevo, nejvýše dvě děti vedle sebe.

Cyklista

Kdo je cyklista (§ 2 písm. d), h) zákona o silničním provozu)

Cyklista je účastník provozu na pozemních komunikacích, a to řidič nemotorového vozidla, tj. jízdního kola, koloběžky a za zákonem stanovených podmínek i elektrokola. U elektrokoloběžek platí, že se na ně často nahlíží jako na jízdní kolo pouze z důvodu neexistence právní úpravy elektrokoloběžek v české legislativě. (informace k datu vydání tohoto materiálu). Naopak, cyklistou není ten, kdo vede jízdní kolo. Toho zákon považuje za chodce.

Povinnosti cyklisty (zejména § 57 a 58 zákona o silničním provozu)

Cyklista musí

- Jezdit na pozemní komunikaci vpravo, a pokud tomu nebrání zvláštní okolnosti, při pravém okraji vozovky (správné je nechat si rezervu od obrubníku, což umožní vyhnout se kanálům či dalším překážkám u kraje, např. šterku po zimní údržbě a současně má cyklista bezpečnostní a manipulační prostor v případě, že je příliš těsně předjížděn). Nejsou-li tím ohrožováni ani omezováni chodci, smí jet po pravé krajnici. Toto se nevztahuje na cyklistickou zónu, kde cyklisté smějí užívat vozovku v celé její šíři.
- Cyklista mladší 18 let, který jede nebo je přepravovaný na jízdním kole, musí za jízdy použít ochrannou přilbu schváleného typu a mít ji nasazenou a řádně připevněnou na hlavě.
- Jet jen jednotlivě za sebou, mimo cyklistické zóny, kde mohou jezdit vedle sebe.

- Před vjezdem na přejezd pro cyklisty se cyklista musí přesvědčit, zda může vozovku přejet, aniž by ohrozil sebe i ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Cyklista smí přejíždět vozovku, jen pokud s ohledem na vzdálenost a rychlost jízdy přijíždějících vozidel nedonutí jejich řidiče k náhlé změně směru nebo rychlosti jízdy. Na přejezdu pro cyklisty se jezdí vpravo.
- Podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou.
- Za snížené viditelnosti musí mít za jízdy rozsvícen světlomet s bílým světlem svítícím dopředu a zadní svítilnu se světlem červené barvy nebo přerušovaným světlem červené barvy.

Cyklista nesmí

- Jet na kole po požití alkoholu nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po užití alkoholu nebo užití jiné návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem.
- Na jednomístném kole jezdit ve dvou, s několika výjimkami:
 - » Pokud je jízdní kolo vybaveno pomocným sedadlem pro přepravu dítěte a pevnými opěrami pro nohy, smí osoba starší 15 let vézt osobu mladší 7 let.
 - » Osoba starší 18 let může vézt nejvýše dvě děti mladší 10 let v přívěsném vozíku určeném pro přepravu dětí, který splňuje technické podmínky stanovené zvláštním předpisem, nebo dítě na dětském kole připojeném k jízdnímu kolu spojovací tyčí.
- Jet bez držení řidičké (tj. nesmí např. za jízdy kouřit nebo telefonovat), držet se jiného vozidla, vést za jízdy druhé jízdní kolo, ruční vozík, psa nebo jiné zvíře a vozit předměty, které by znesnadňovaly řízení jízdního kola nebo ohrožovaly jiné účastníky provozu na pozemních komunikacích.
- Mít při jízdě nohy mimo šlapadla.

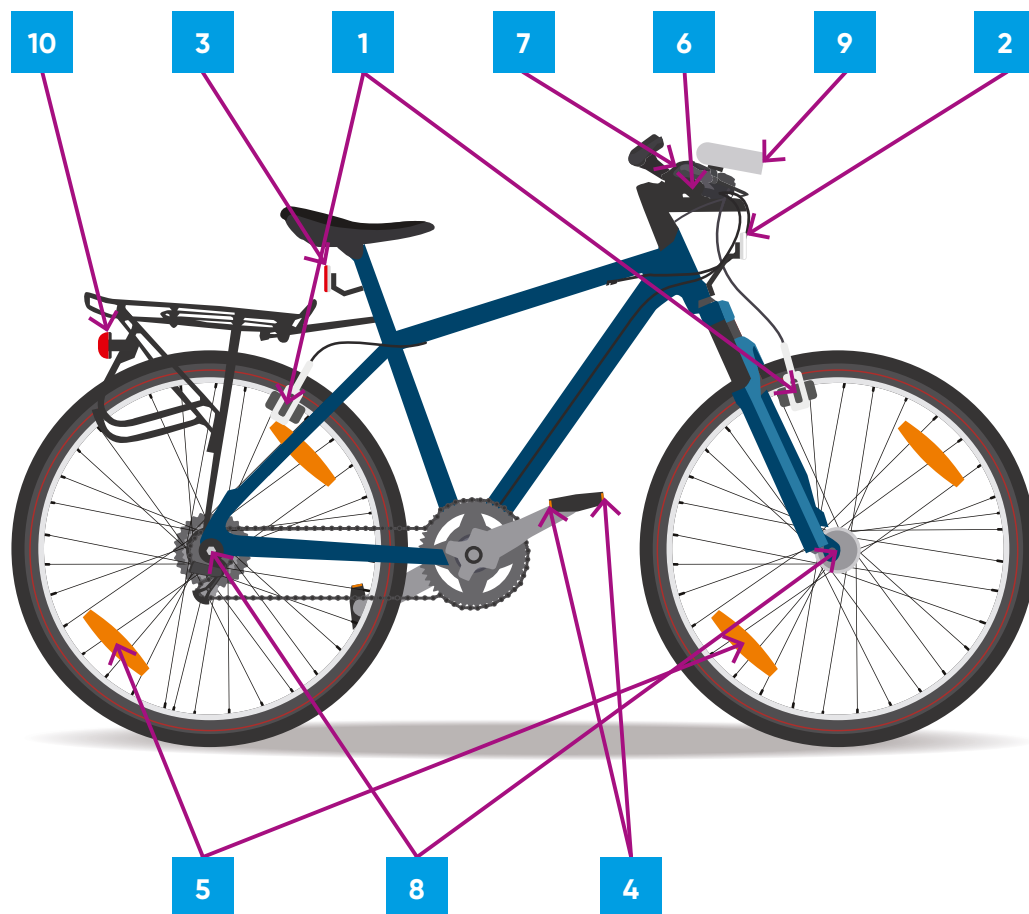
Cyklista může

- Předjíždět nebo objíždět z pravé strany po pravém okraji vozovky nebo krajnici pomalu jedoucí nebo stojící vozidla, pokud je vpravo od vozidel dostatek místa (vozidla stojící na křižovatce, v kolonách, ...). Ale pozor, to neplatí, pokud odbočuje vozidlo vpravo a dává znamení o změně směru jízdy.
- Osoba starší 18 let může vézt nejvýše dvě děti mladší 10 let v přívěsném vozíku určeném pro přepravu dětí, nebo dítě na dětském kole připojeném k jízdnímu kolu spojovací tyčí.
 - Dítě mladší 10 let smí na silnici, místní komunikaci a veřejně přístupné účelové komunikaci jet na jízdním kole jen pod dohledem osoby starší 15 let. To neplatí pro jízdu na chodníku, cyklistické stezce a v obytné a pěší zóně, kde se může dítě mladší 10 let může pohybovat samostatně.

Vybavení jízdního kola

Technické požadavky na výbavu jízdních kol upravuje vyhláška č. 153/2023 Sb., o schvalování technické způsobilosti vozidel a technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích v příloze č. 8.

Tyto části jsou povinné pro každé jízdní kolo:

1. Dvě na sobě nezávislé účinné brzdy s odstupňovatelným ovládním brzdného účinku. Jízdní kola pro děti předškolního věku vybavená volnoběžným nábojem s protišlapací brzdou nemusí být vybavena přední brzdou.
2. Přední odrazka bílé barvy. Odrazové materiály nahrazující odrazku mohou být umístěny i na oděvu či obuvi cyklisty.
3. Zadní odrazka červené barvy. Tato odrazka může být kombinována se zadní červenou svítilnou nebo nahrazena odrazovými materiály obdobných vlastností.
4. Oranžové odrazky na obou stranách pedálů. Tyto odrazky mohou být nahrazeny materiály odrážejícími světlo umístěnými na obuvi nebo v jejich blízkosti.
5. Oranžové odrazky na paprscích předního nebo zadního kola nebo obou kol, a to nejméně jednou boční odrazkou oranžové barvy na každé straně kola. Tyto odrazky mohou být nahrazeny odrazovými materiály na bocích kola nebo na bocích plášťů pneumatik či na koncích blatníků nebo bočních částech oděvu cyklisty.

6. Zaslepení konců řídítek (zátkami, rukojeťmi).
7. Zakončení ovládacích páček brzd a konce řídítek musí být obaleny materiálem pohlcujícím energii.
8. Matice nábojů kol, pokud nejsou křídlové, rychloupínací nebo v kombinaci s krytkou konce náboje, musí být uzavřené.

Při jízdě za snížené viditelnosti musí být jízdní kolo dále vybaveno:

9. Vpředu světlometem bílé barvy.
10. Zadní svítilnou vyzařující světlo červené barvy.

Zdrojem elektrického proudu (dynamo, baterie). Jde-li o zdroj se zásobou energie, musí svou kapacitou zajistit svítivost světel uvedených v bodě 9 a 10 po dobu nejméně 1,5 hodiny bez přerušení.

Další doporučená výbava jízdního kola:

- blatníky
- zvonek
- kryt řetězu
- nářadí, pumpička, náhradní duše
- dále například košík, tachometr, cyklobrašna, láhev s pitím, cyklozámek, cyklistické brýle k ochraně zraku, atd.

Další pravidla a doporučení pro bezpečnou jízdu cyklisty

- Používat cyklistickou přilbu i nad zákonem stanovený věkový limit 18 let, tím se chránit před následky případného pádu.
- Být vidět, tj. využívat reflexních materiálů a výrazných barev na oblečení a doplňcích. I za nesnížené viditelnosti je vhodné aktivovat obě svítilny s přerušovaným světlem.
- Chovat se předvídatelně, ohleduplně, ukázněně a dodržovat pravidla silničního provozu.

- Mít kolo v dobrém technickém stavu a mít potřebnou výbavu.
- Nejezdit na kole pod vlivem alkoholu nebo pod vlivem jiných návykových látek.
- Dobře naplánovat trasu, tj. pokud je to možné, volit cyklistickou infrastrukturu, vyhnout se provozu, zejména frekventovaným komunikacím.
- Komunikovat s okolím. Dávat včas a zřetelně znamení paží o změně směru jízdy, vyvarovat se za jízdy poslouchání hudby, telefonování a jiným činnostem, které odvádí pozornost cyklisty.
- Pro cyklistu je užitečné vozit s sebou např. i lékárničku, mobilní telefon s aplikací „Záchranka“ a mapovou aplikací, láhev s pitnou vodou, cyklistické rukavice, brýle.
- Být dobrým příkladem dětem.

Spolucestující

Spolucestující v autě (§ 9 zákona o provozu na pozemních komunikacích)

- Všichni cestující v automobilu musejí být připoutáni bezpečnostními pásy. Aby efektivita bezpečnostních pásů byla maximální, je nezbytné používat je správně a mít je správně nastavené (zákon stanoví výjimky, vztahující se například na posádku vozidel ozbrojených sil a integrovaného záchranného systému při mimořádných událostech, instruktory autoškol, řidiče při couvání, řidiče menší 150 cm a starší 18 let, případně s posudkem lékaře, který nedoporučuje použití bezpečnostních pásů).
- Správné použití bezpečnostního pásu
 - » vede přes pánevní kosti spodní části, přes hrudník a klíční kost v horní části,
 - » neměl by být nikde, kde se dotýká těla překroucený, aby v případě nárazu byla síla rozložena do celé plochy bezpečnostního pásu,
 - » nesmí pod ním zůstat předměty jako telefon, klíče, tužka, ...,
 - » měl by být co nejbližší těla, ne na objemné zimní bundě.
- Děti do 150 cm nebo 36 kg jsou povinné používat při přepravě dětskou autosedačku, v níž budou připoutání bezpečnostním pásem. Důležité je použít odpovídající autosedačku pro váhu a výšku dítěte, dobře si přečíst návod a správně autosedačku instalovat do vozidla, správně dítě usadit a připoutat. Dát pozor na tvrdé předměty, hračky pro děti volit měkké.
- Za připoutání dítěte v autosedačce je zodpovědný řidič.
- Připoutaná musí být také zvířata (speciální bezpečnostní pásy nebo speciální přepravky), za což odpovídá řidič vozidla.
- Dobře upevněný musí být i veškerý náklad.
- Seřízení opěrky hlavy, která má funkci ochrany krční páteře – opěrka vysunuta tak, aby končila lehce nad úrovní hlavy.
- Nástup a výstup z vozidla je doporučován směrem k chodníku, je-li nezbytně nutné možné i do silnice.
- Nevyhazovat předměty z vozidla.

Spolujezdec na motorce (zejména § 7 odst. 1 písm. e), § 9 odst. 6 zákona o provozu na pozemních komunikacích)

Jako spolujezdce je možné přepravovat dítě na motorce od 12 let jeho věku. Zároveň musí dosáhnout na stupačky. Na hlavě musí mít řádně připevněnou ochrannou přilbu schváleného typu.

Vzhledem k tomu, že lidé přepravovaní na motorkách se aktivně podílejí na řízení, nesmí být při jízdě pod vlivem omamných látek.

K bezpečné jízdě na motorce patří pro řidiče i spolujezdce oblečení a různé doplňky, které mají funkci preventivní nebo ochrannou pro případ pádu (brýle, rukavice, reflexní prvky, chrániče krku, beder, ...).

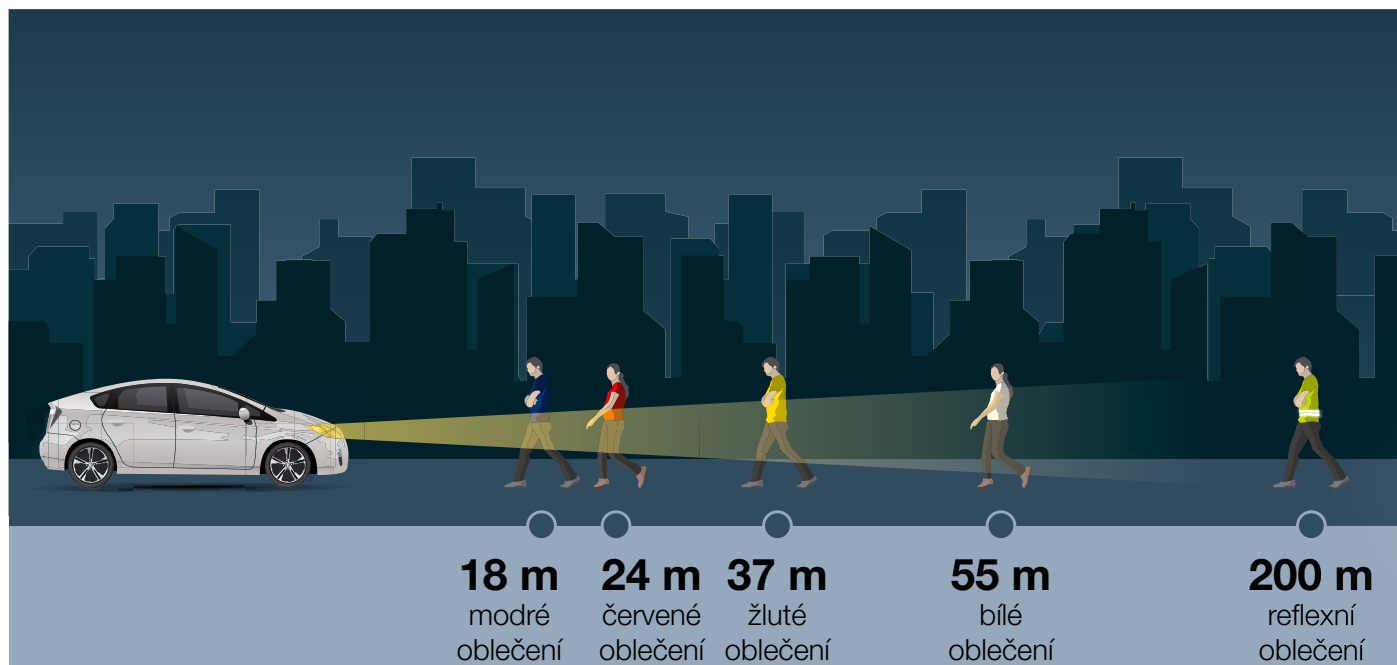

Viditelnost

Snížená viditelnost, to není jen tma. Obecně se jedná o situace, kdy účastníci silničního provozu dostatečně zřetelně nerozeznají jiné osoby, vozidla, zvířata nebo předměty na pozemní komunikaci, například od soumraku do svítání, za mlhy, sněžení, hustého deště nebo v tunelu.

Pro bezpečnost cyklisty i chodce je důležité, aby byl dobře vidět. Toho lze docílit používáním výrazných barev a reflexních materiálů na oblečení a různých doplňcích (reflexní přívěšek na batohu, kabelce, reflexní samolepky na kole, kočárku, ...). A samozřejmě je používání stanoveného osvětlení jízdního kola.

Fluorescenční barvy, zpravidla jasně žlutá, oranžová nebo zelená, zvyšují viditelnost za denního světla a dále pak za svítání a soumraku. Za tmy však tuto svou výhodu ztrácejí. Naopak reflexní materiály tím, že odrážejí světlo v úzkém kuželu zpět ke zdroji až na vzdálenost 200 m, výrazně zvyšují viditelnost za tmy a za snížené viditelnosti. Nejlepším řešením je kombinace obou materiálů. Při jízdě za snížené viditelnosti pak cyklistu nejlépe zviditelní bezvadný stav osvětlení jízdního kola a oblečená reflexní vesta.

Ilustrační obrázek – efekt využití reflexních materiálů a různých barev oblečení v silničním provozu za snížené viditelnosti.

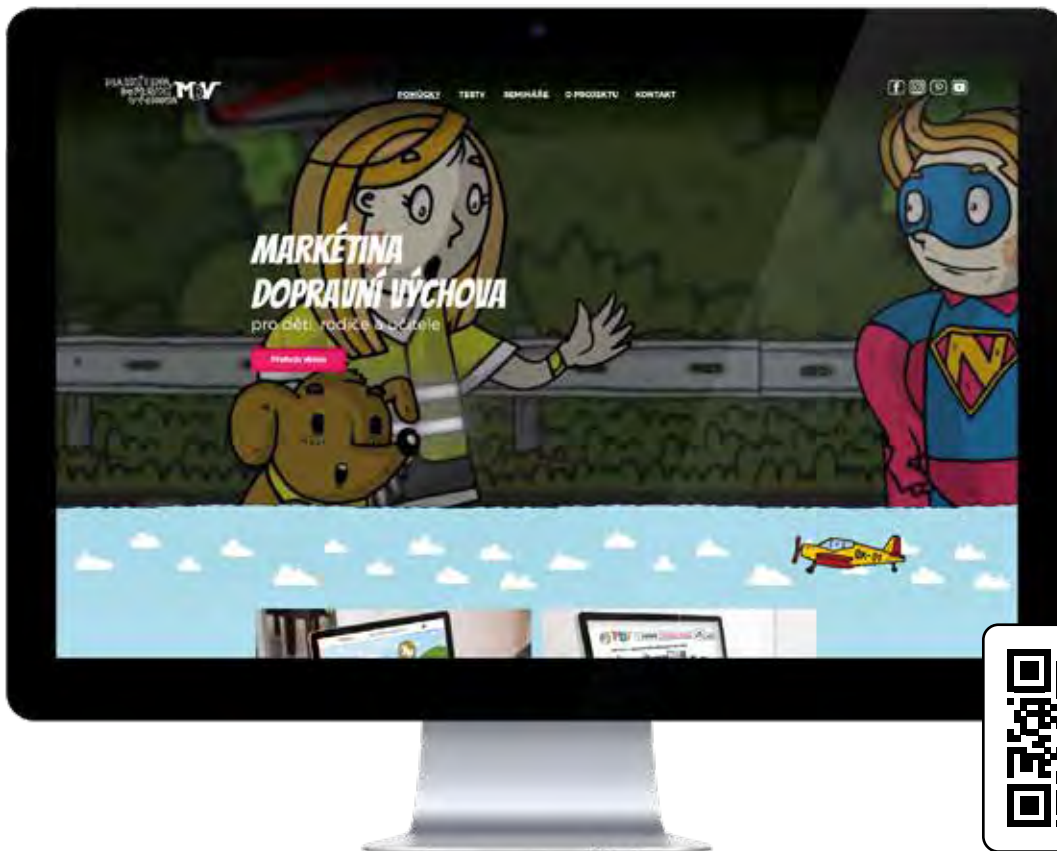
O PROJEKTU

Desková hra DOPRAVKA vznikla v rámci propojení projektů Markétina dopravní výchova a Zebra se za tebe nerozhledne, projektů Bezpečně na silnicích o.p.s. a Policie České republiky, ve spolupráci s Dino Toys s.r.o.

Markétina dopravní výchova

Posláním projektu Markétina dopravní výchova je vytvářet prostředí k efektivní výchově a vzdělávání dětí i dospělých v oblasti bezpečnosti silničního provozu. Touto cestou se Tým silniční bezpečnosti podílí na podporování snižování dopravní nehodovosti a především množství zranění (i smrtelných) na silnicích.

V rámci projektu jsou realizovány projektové dny v mateřských, základních i středních školách, jsou vzdělávání pedagogové v rámci akreditovaných seminářů, jsou vytvářeny edukativní pomůcky do škol (pracovní listy, metodiky, projektové dny) i pro rodiny (drobné hry, časopisy, animované spoty) a mnoho dalšího. Všechny výstupy jsou dostupné na webových stránkách www.dopravnivychova.cz.

O PROJEKTU ZEBRA

Zebra se za tebe nerozhledne

Dlouholetý preventivní projekt Policie České republiky, který cílí na děti 1. stupně základního vzdělávání a jejich bezpečí v dopravě a osobní bezpečí.

Rady k bezpečnému přecházení a celkově k bezpečnému pohybu v provozu přináší Zebra již od roku 2007. Informace jsou dětem předávány přímo v silničním provozu i na tematických besedách.

V roce 2019 byl projekt rozšířen o pracovní sešit zaměřený nejen na bezpečnost v silničním provozu, ale také na osobní bezpečí. Na děti čeká každý týden jedno téma navazující na aktuální roční období a s ním spojená úskalí (nejen) v dopravě. Děti se při práci se sešitem prostřednictvím různých úkolů, které podporují kreativitu a ověřují znalosti z českého jazyka, matematiky i všeobecné vědomosti, hravou formou dozví nebo si zopakují, jak se pohybovat v provozu bezpečně v roli chodce, cyklisty, cestujícího v MHD či spolujezdce.

Výstupy projektu naleznete na www.pcr.cz/zebra nebo www.dopravnivychova.cz/zebra

Štěpán Peterka

Otakar Pohořalý, Ondřej Mašek HopxArt, Tonda z Jizerek

© Bezpečně na silnicích o.p.s.

Dino Toys s. r. o.
K Pískovně 108
295 01 Mnichovo Hradiště
Česká republika
www.mojedino.cz
Vyrobeno v České republice.

